

Bruxelles, 15. ožujka 2024.
(OR. en)

7753/24

Međuinstitucijski predmet:
2023/0373(COD)

ENV 299
MI 302
IND 155
CONSOM 108
COMPET 323
MARE 7
PECHE 114
RECH 125
SAN 164
ENT 65
ECOFIN 309
CODEC 804

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. dok. Kom.:	14248/23 + ADD 1 - COM(2023) 645 final
Predmet:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o sprečavanju gubitaka plastičnih peleta radi smanjenja onečišćenja mikroplastikom – rasprava o politikama

1. Komisija je 16. listopada 2023. podnijela Prijedlog uredbe o sprečavanju gubitaka plastičnih peleta radi smanjenja onečišćenja mikroplastikom¹, koji su jedan od glavnih izvora nenamjernog onečišćenja mikroplastikom.

¹ 14248/23 + ADD 1 – COM(2023) 645 final.

2. Komisija je Radnoj skupini za okoliš 14. veljače 2024. predstavila svoj zakonodavni prijedlog i popratnu procjenu učinka. Nakon početnih reakcija država članica predsjedništvo je od delegacija zatražilo da dostave dodatne komentare za usmjeravanje rada na predmetu. Međutim, kako bi se olakšao daljnji napredak u vezi s tim predmetom, za tri pitanja bile bi potrebne političke smjernice Vijeća.
 3. Predsjedništvo je za usmjeravanje rasprave na predstojećem sastanku Vijeća (okoliš) 25. ožujka 2024. izradilo pripremni dokument i pitanja za ministre i ministrice, kako su navedeni u Prilogu ovoj napomeni.
-

**Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o sprečavanju gubitaka plastičnih peleta
radi smanjenja onečišćenja mikroplastikom**

– pripremni dokument predsjedništva s pitanjima za ministre i ministrice –

U strategiji EU-a za plastiku u kružnom gospodarstvu iz 2018. prepoznati su rizici za okoliš i potencijalni rizici za ljudsko zdravlje koje predstavlja mikroplastika i u njoj se zagovaraju inovativna rješenja usmjerena na razne izvore onečišćenja mikroplastikom. Skupina glavnih znanstvenih savjetnika Komisije također je 2019. prepoznala potencijalne rizike onečišćenja mikroplastikom i potaknula na poduzimanje mjera predostrožnosti. Akcijskim planom za kružno gospodarstvo iz 2020. Komisija se obvezala na uklanjanje prisutnosti mikroplastike u okolišu ograničavanjem namjerno dodane mikroplastike u proizvodima i rješavanjem pitanja nenamjernih ispuštanja mikroplastike. U akcijskom planu za postizanje nulte stope onečišćenja iz 2021. Komisija je predložila da bi EU do 2030. trebao smanjiti (namjerno i nenamjerno) ispuštanja mikroplastike u okoliš za 30 %.

Komisija je 25. rujna 2023. donijela Uredbu kojom se ograničava namjerno dodavanje mikroplastike proizvodima¹. Komisija je 16. listopada 2023. podnijela Prijedlog uredbe o sprečavanju gubitaka plastičnih peleta u okolišu. Gubici plastičnih peleta glavni su izvor nenamjernog onečišćenja mikroplastikom.

Plastični peleti industrijska su sirovina koja se upotrebljava za svu proizvodnju plastike. Plastika kao industrijska sirovina postoji u različitim oblicima, uključujući pelete, listiće, prah i tekuće oblike, a svi se ti oblici zajedno nazivaju „pretproizvodni plastični peleti”. U navedenom prijedlogu upotrebljava se krovni pojam „peleti”. Postojeće prakse rukovanja njima dovode do gubitaka u svim dijelovima lanca opskrbe, posebice u proizvodnji, preradi (peleta iz primarnih sirovina ili recikliranih peleta), prijevozu i drugim logističkim aktivnostima te recikliranju i aktivnostima gospodarenja otpadom. Kad se ispuste u okoliš, plastične je pelete gotovo nemoguće uhvatiti. Osim toga, plastični peleti lako se rasprostranjuju na velikim udaljenostima putem vjetrova i vodnih tokova.

¹ C(2023) 6419 final.

Gubici plastičnih peleta imaju štetne učinke na okoliš, klimu i gospodarstvo (npr. ribarstvo, poljoprivreda, turizam) te potencijalno na zdravlje ljudi. Procjene pokazuju da je 2019. u okolišu EU-a izgubljeno između 52 140 i 184 290 tona peleta. To bi bilo 2100 – 7300 kamiona punih peleta godišnje. Gubici plastičnih peleta u okolišu treći su najveći izvor svih nenamjernih ispuštanja mikroplastike.

Očekuje se da će se prijedlogom smanjiti gubici peleta do 74 %. Osim smanjenja gubitaka plastičnih peleta, a time i njihovih štetnih učinaka, očekuje se da će zajedničke mjere na razini EU-a pomoći u stvaranju jednakih uvjeta za subjekte u cijelom EU-u.

Prijedlogom se predviđaju mjere koje trebaju provesti subjekti duž lanca opskrbe, kao i sustav za izvješćivanje i postizanje sukladnosti:

Mjere koje trebaju provesti subjekti

Gubici plastičnih peleta u velikoj su mjeri uzrokovani nedostatkom svijesti i lošim praksama rukovanja te se stoga mogu uvelike smanjiti brzim mjerama. Komisija predlaže da se osigura da svi subjekti koji u EU-u rukuju peletima iznad pet tona godišnje te svi prijevoznici iz EU-a i iz trećih zemalja koji prevoze plastične pelete u EU-u poduzmu potrebne mjere prema sljedećem redoslijedu prioriteta: sprečavanje kako bi se izbjeglo svako ispuštanje peleta; sprečavanje širenja ispuštenih peleta kako bi se osiguralo da ne zagađuju okoliš; i, kao posljednja opcija, uklanjanje nakon ispuštanja ili gubitka. Mjere su navedene u prilogima I. i III. dotičnom prijedlogu. Te su mjere već proveli predvodnici u području. Nacionalna nadležna tijela ovlaštena su zahtijevati provedbu dodatnih ili različitih mjera.

Sustav za izvješćivanje i postizanje sukladnosti

Nacionalna nadležna tijela imaju središnju ulogu u sustavu za postizanje sukladnosti jer su obvezna provoditi inspekcije zaštite okoliša i druge mjere verifikacije na osnovi pristupa utemeljenog na riziku. Osim toga, kako bi se nacionalnim nadležnim tijelima pomoglo u verifikaciji sukladnosti, veći subjekti moraju pribaviti potvrdu o sukladnosti koju izdaje neovisna treća strana. Kako bi se smanjilo opterećenje manjih subjekata, od njih se ne očekuje da dobiju potvrdu treće strane, nego moraju podnijeti vlastitu izjavu kojom se potvrđuje njihova sukladnost. O potvrdama i vlastitim izjavama trebalo bi obavijestiti nadležna tijela. Osim toga, predviđena je usklađena metodologija za procjenu gubitaka plastičnih peleta.

Pomorski promet

Prijedlogom nisu obuhvaćeni gubici uzrokovani pomorskim prijevozom plastičnih peleta. Iako su slučajni pomorski gubici povremeni, stvaraju iznenadne i znatne negativne učinke na lokalne ekosustave i pogođene zajednice, što je vidljivo iz nedavnih incidenata povezanih s peletima na španjolskoj i francuskoj obali. U tijeku su rasprave u okviru Međunarodne pomorske organizacije (IMO) o smanjenju rizika za okoliš povezanih s pomorskim prijevozom plastičnih peleta putem dobrovoljnih i obveznih mjera u pogledu triju aspekata, a to su: informacije o prijevozu, kvalitetno pakiranje i sigurno skladištenje. Međutim, očekuje se da rasprave u okviru IMO-a neće dovesti do obveznih mjera u kratkoročnom razdoblju.

Pitanja za ministre i ministrice

1. *Smatrate li da su predložene mjere primjerene s obzirom na ciljeve koji se žele postići navedenim prijedlogom?*
2. *Kako ocjenjujete prijedlog s obzirom na odgovornost, među ostalim u pogledu provjere sukladnosti, dodijeljenu različitim javnim i privatnim dionicima?*
3. *S obzirom na status rasprava u okviru IMO-a, bi li u predloženu uredbu trebalo uključiti i mjere koje se odnose na pomorski promet?*